

Druga knjiga je, latinskim slovima transliteriran Hrvojev Misal, popraćen znanstvenom obradom i kritičkim aparatom. U toj knjizi je HM uspoređen s najstarijim Vatikanskim Borg. Illirico 4, iz prve četvrti XIV stoljeća, zatim s Misalom kneza Novaka iz 1368. i s Ročkim Misalom oko 1421. godine.

U posebnim priložima na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku stručno je prikazan HM i njegov historijskoliturgijski sastav, kulturnopovijesna analiza njegove iluminacije, karakteristike jezika i pisma, popis minijatura i popis biblijskih tekstova. Takva znanstvena obrada HM rezultat je grupnog rada znanstvenih suradnika Staroslavenskog instituta "Svetozar Ritig" u Zagrebu. Za taj dugogodišnji rad dodijeljena je toj radnoj grupi nagrada iz fonda "Božidar Adžija".

Obogaćeni smo još jednom dragocjenom i značajnom knjigom koja nas dostojno reprezentira u domaćim i inozemnim kulturnim krugovima, kako u njenom izvornom historijskoliturgijskom sastavu, likovnoj razigranosti domaćeg iluminatora, odlično faksimiliranoj tehnici, tako i znanstvenoj obradi.

Cijena joj je, razumljivo, visoka (u pretplati N din 9750,-), no treba nastojati da je nabavi svaki veći muzej i jača biblioteka uz pomoć kulturnoprosvjernih foruma.

Taj Misal treba, međutim, na najprikladniji način približiti mnogom posjetiocu muzeja i knjižnice, kao i svakom prijatelju lijepe umjetnosti i naše bogate kulturne baštine.

Miroslav Ćorković

K A M E N S K O CRKVA I SAMOSTAN PAVLINA

U nakladi R e s t a u r a t o r s k o g z a v o d a H r v a t s k e u suradnji sa Institutom za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu izašla je publikacija K a m e n s k o - C r k v a i s a m o s t a n P a v l i n a. Publikacija je skup napisa koji su rezultat sistematskog studijskog rada na istraživanju, konzervaciji i restauraciji ovog značajnog objekta od strane Restauratorskog zavoda. Prilozi su slijedeći:

Đurđica C v i t a n o v i ć, Povijest i barokna obnova pavlinskog samostana i crkve Bl.dj.Marije Sniježne u Kamenskom.

Ivo M a r o e v i ć, Konzervatorsko restauratorski radovi i istraživanja u crkvi.

Borislav H o r v a t, O ostacima gotike u crkvi --.

Ivo M a r o e v i ć, Fridrich Hamerlić u Kamenskom.

Dubravka P e n a r i ć, Pregled pigmenata na zidovima u crkvi.

Svaki napis ima u uvodu Sažetak koji je u istom tekstu dan i na engleskom jeziku. Tine je publikacija pristupačna i stranim stručnjacima koji su za ovaj objekt zainteresirani. Kamensko,

nekad pavlinski samostan po bogatstvu inventara i značenju bio je jednak matičnom samostanu u Lepoglavi. Opis istraživačkih konzervatorskih i restauratorskih radova daje uvid i u tehniku rada i daje mogućnosti uočavanja problema sa kojima se pri ovakovim radovima susreće.

Publikacija u prilogu donosi i 44 reprodukcije vezane za tekst i 14 crteža u tekstu - tlocrti i rekonstrukcije.

A. Bauer

Šefik Bešlagić
S T E Ć C I I N J I H O V A U M J E T N O S T

U nakladi Zavoda za izdavanje udžbenika u Sarajevu izašla je lijepo opremljena publikacija od kolege Šefika Bešlagića, Stećci i njihova umjetnost.

U bogatoj stručnoj literaturi i stećcima sa nizom značajnih monografija pojedinih nekropola, sa nizom naučnih rasprava o pojedinim problemima vezanim za pojavu stećaka i njihovu specifičnost - manjkala je publikacija namjenjena širem krugu zainteresirane kulturne javnosti, a koja bi dala prikaz kompleksne tematike i problematike stećaka. Stoga je ova publikacija vrlo vrijedan prilog stručnoj literaturi, ne samo za usko područje problematike stećaka, nego time i za svakog kulturnog historičara i kulturnog radnika kao prilog upoznavanju problematike kompleksne srednjovjekovne umjetnosti i kulture Bosne i Hercegovine i ostalih naših krajeva.

Šefik Bešlagić koji je cijeli svoj vijek, svoj stručni i naučni opus posvetio stećcima, sigurno je bio i najpozvaniji da kao autor ovog djela dađe i rezultate svoga rada kroz više od dva decenija na proučavanju i istraživanju, na evidentiranju ovog jedinstvenog spomeničkog fundusa. "Cifra od preko 60.000 stećaka na preko 2.000 nekropola koje je autor ustanovio, pokazuje nam svu obimnost i težinu terenskog i istraživačkog dijela ovog posla".

Bešlagić je u uvodu dao prikaz historijata dosadašnjih istraživanja stećaka i prikaz likovnih specifičnosti sa bogatom skalom tipova stećaka. - Interesantan je prikaz tehnike rada, kamenolomi, prenos blokova, klesari, lokaliteti za nekropole, grobovi, kulturni običaji.

Dan je prikaz nekoliko najznačajnijih nekropola u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Crnoj Gori. Uz to priložene su u dvije karte - karta koja prikazuje lokacije i gustoću nekropola u Bosni i Hercegovini - i karta koja prikazuje područje rasprostiranja stećaka u Jugoslaviji. Ove dvije karte rezultat su dugogodišnjeg sistematskog studijskog istraživačkog terenskog rada koji je dao baš sa ovim kartama vrlo značajan prilog za daljnji pristup stadiju stećaka.

Ova publikacija je za stručnjake koristan priručnik o stećcima sa izobiljem dragocjenih statističkih podataka, veoma korisnih za dalje studije i sinteze. Priručnik je potreban svakoj a naročito muzejskoj biblioteci.

A.B.